

การบูรณะฟันหลังรักษารากฟัน

คนไหนที่เคยทำรักษารากฟันมาคงจะได้ยินทันตแพทย์พูดกันบ่อยๆว่า “ฟันหลังรักษารากแล้ว ต้องทำเดือยฟันและครอบฟันต่อ” บทความนี้จะช่วยอธิบายเพิ่มเติมว่าทำไมฟันหลังรักษารากแล้วต้องทำครอบ ไม่ได้ไหม? ทำแล้วอยู่ได้นานแค่ไหน เราจะมาอธิบายกัน

Q: ทำไมฟันหลังรักษารากฟันแล้วต้องทำการบูรณะเพิ่มเติม อุดอย่างเดียวไม่ได้หรือ?

A: ฟันที่รักษารากฟัน “ส่วนใหญ่” มักมีเหตุมาจากฟันผุขนาดใหญ่จนทะลุโพรงประสาทฟันแล้ว นั่นหมายความว่าปริมาณเนื้อฟันหายไปแล้วมากกว่า 30% ร่วมกับการสูญเสียโครงสร้างเนื้อฟันด้านบดเคี้ยวจากรูเปิดรักษารากฟัน ทั้งหมดนี้ทำให้ฟันหลังรักษารากฟันมีความอ่อนแอมากกว่าฟันปกติ จึงจำเป็นต้องได้รับการบูรณะเพื่อป้องกันไม่ให้ฟันแตกหัก ซึ่งส่วนใหญ่แล้วเป็นครอบฟันและเดือยฟัน

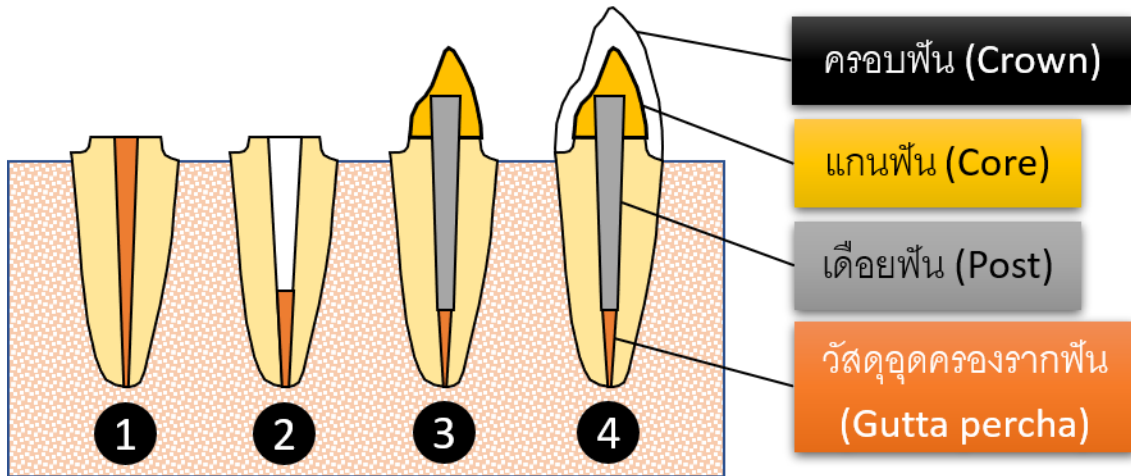

รูปภาพแสดงฟันกรามผุขนาดใหญ่จนทะลุโพรงประสาทฟัน สังเกตได้ว่าฟันซี่นี้สูญเสียเนื้อฟันไปมากกว่า 50%

ส่วนฟันหลังรักษารากฟันที่เนื้อฟันไม่ได้สูญเสียไปมากอย่างที่อธิบายไป ยังมีเนื้อฟันมากพอที่ให้ความแข็งแรงอยู่นั้น อาจจะไม่จำเป็นต้องทำครอบฟันก็ได้ เช่น ฟันที่สมบูรณ์ดี แต่ได้รับการกระแทกจนต้องรักษารากฟัน หรือฟันหน้าที่รอยผุทะลุโพรงประสาทฟันไม่ใหญ่มาก สามารถบูรณะหลังรักษารากฟันด้วยการอุดฟันอย่างเดียวได้ แต่ทั้งนี้ต้องขึ้นกับการประเมินปัจจัยต่างๆของฟันซี่นั้นๆโดยทันตแพทย์อีกทีด้วย

Q: เดือยฟันคืออะไร?

A: ฟันหลังรักษารากที่มีเนื้อฟันเหลือน้อย จำเป็นต้องมีเดือยฟันคอยพยุงตัวแกนฟัน แล้วตัวแกนฟันมีหน้าที่คอยยึดติดกับครอบฟันอีกที เปรียบเทียบคล้ายกับการสร้างบ้าน ฟันที่รักษารากเสร็จก็เหมือนกับตัวบ้านที่ผุพังไปมาก ไม่สามารถพยุงรับโครงสร้างของบ้านที่จะสร้างใหม่ เราจึงต้องฝังเสาเพิ่มเพื่อมาพยุงโครงสร้างหลักตัวบ้าน แล้วค่อยต่อเติมทำบ้านใหม่ เสาคือเดือยฟัน โครงสร้างหลักคือแกนฟัน และตัวบ้านก็คือครอบฟันนั่นเอง ส่วนขั้นตอนการทำเดือยฟันสามารถดูได้จากรูปข้างล่าง

รูปภาพแสดงขั้นตอนการทำเดือยฟันและครอบฟัน

1. ฟันหลังรักษารากที่มีวัสดุอุดคลองรากฟันอยู่ภายใน
2. ทำการกำจัดวัสดุอุดคลองรากฟันออกบางส่วน เตรียมสำหรับใส่เดือยฟัน
3. ยึดเดือยฟันในคลองรากฟัน ร่วมกับก่อวัสดุแกนฟันขึ้นมา เตรียมสำหรับทำครอบฟัน
4. ใส่ครอบฟัน

Q: บุรณะฟันหลังรักษารากแล้วอยู่ได้นานแค่ไหน?

A: จริงๆแล้วทันตแพทย์จะต้องประเมินก่อนว่าฟันซี่ที่จะต้องรักษารากฟันแล้ว สามารถบุนณะหลังรักษารากเพื่อใช้งานและคงอยู่ในช่องปากต่อไปได้หรือไม่ ซึ่งโดยทั่วไปแล้ว ฟันที่สูญเสียเนื้อฟันไปปานกลาง สภาวะปริทันต์ดี (หมายถึงฟันไม่โยก กระดูกรองรับรากฟันดี) ได้รับการบุนณะหลังรักษารากฟันอย่างถูกต้อง ฟันซี่นั้นจะมีโอกาสอยู่รอดได้สูงถึง 93% ที่ระยะเวลา 10 ปี แต่หากฟันซี่นั้นไม่ได้รับการบุนณะอย่างถูกต้อง ฟันซี่นั้นจะมีโอกาสอยู่รอดเพียง 36% ที่ระยะเวลา 5 ปีเท่านั้น ส่วนกรณีอื่นๆที่ฟันซี่นั้นไม่ได้สมบุนณะหรือมีข้อบกพร่องในบางปัจจัย เช่น เนื้อฟันสูญเสียไปมาก ฟันมีโรคปริทันต์ หรือยังมีรอยโรคบริเวณปลายรากหลังรักษารากฟัน กรณีดังกล่าวทันตแพทย์จะคุยกับคนไข้ถึงความคุ้มค่า ความคงทน รวมไปถึงความเสี่ยงของการเก็บรักษาฟันซี่นั้นไว้ตั้งแต่ก่อนเริ่มทำ เพื่อให้คนไข้ตัดสินใจว่าจะรักษาตามแผนหรือไม่ เพราะถ้าหากไม่คุ้มหรือไม่สะดวกที่จะเก็บรักษาฟันซี่นั้นไว้ ยังมีทางเลือกในการใส่ฟันทดแทนหลังถอนอีกหลายอย่าง เช่น สะพานฟัน ฟันปลอมถอดได้ และรากฟันเทียม

สรุป ฟันหลังรักษารากฟันจำเป็นต้องได้รับการบุนณะทุกซี่ เพื่อให้ฟันซี่นั้นสามารถใช้งานและคงอยู่ในช่องปากได้ ซึ่งโดยส่วนใหญ่แล้วจะเป็นการทำเดือยฟันและครอบฟัน จะมีบางกรณีเท่านั้นที่สามารถอุดเฉยๆ หรือทำครอบฟันอย่างเดียว ซึ่งต้องอาศัยทันตแพทย์เป็นผู้ประเมินเป็นเคสต่อเคสไป ทันตแพทย์จะอธิบายและพูดคุยกับคนไข้ถึงขั้นตอนการรักษา จำนวนครั้งที่รักษา ค่าใช้จ่าย รวมไปถึงความคุ้มค่าในการเก็บฟันซี่นั้นไว้ หากมีข้อสงสัยใดๆ สามารถสอบถามกับทันตแพทย์ผู้วางแผนการรักษาได้เลยครับ